

ЖИТОМИРСЬКА РАЙОННА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

начальника районної військової адміністрації

11.05.2022

№ 63

Про організацію радіаційного
та хімічного спостереження

Відповідно до статей 6, 13, пункту 2 статті 27, статті 41 Закону України "Про місцеві державні адміністрації", пункту 1 частини першої, частини третьої статті 35 Кодексу цивільного захисту України, Положення про єдину державну систему цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09.01.2014 № 11, Порядку утворення, завдань та функцій формувань цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09.10.2013 № 787, пункту 2 розділу II, розділу IV, пункту 1 розділу V Методики спостережень щодо оцінки радіаційної та хімічної обстановки, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 27.11.2019 № 986, Методики прогнозування наслідків виливу (викиду) небезпечних хімічних речовин під час аварій на хімічно небезпечних об'єктах і транспорті, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 29.11.2019 № 1000, розпорядження Житомирської обласної державної адміністрації від 20.04.2021 № 262 «Про організацію радіаційного та хімічного спостереження» (із змінами), з метою збору, узагальнення та оцінки інформації про забруднення навколишнього середовища радіоактивними і небезпечними хімічними речовинами, своєчасного надання інформації для прийняття рішень щодо реагування на надзвичайні ситуації, пов'язані з викидом радіоактивних та небезпечних хімічних речовин органам управління Житомирської районної ланки територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту Житомирської області у режимах підвищеної готовності, надзвичайної ситуації, надзвичайного стану та в умовах правового режиму воєнного стану

ЗОБОВ'ЯЗУЮ:

1. Утворити районну розрахунково-аналітичну групу Житомирської районної ланки територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту Житомирської області та затвердити її склад, що додається.

2. Затвердити Положення про районну розрахунково-аналітичну групу Житомирської районної ланки територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту Житомирської області, що додається.

3. Визначити місце роботи розрахунково-аналітичної групи Житомирської районної ланки територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту Житомирської області - малу залу адміністративної будівлі Житомирської районної ради.

4. Затвердити Положення про пост радіаційного та хімічного спостереження, що додається.

5. Затвердити Положення про введення режимів радіаційного захисту та рекомендації щодо поведінки населення, яке проживає на території Житомирського району, при радіаційних аваріях, що додається.

6. Рекомендувати головам міських, селищних, сільських рад:

- створити розрахунково-аналітичні групи та забезпечити їх роботу;
- створити пости радіаційного і хімічного спостереження та забезпечити їх роботу, вжити заходів щодо укомплектування, згідно вимог;
- організувати перевірку приладів радіаційного та хімічного контролю і вимірювання;
- організувати утворення на всіх об'єктах підвищеної небезпеки, які виробляють, використовують, транспортують, переробляють або зберігають радіоактивні та небезпечні хімічні речовини (в разі їх наявності на відповідній території) диспетчерські служби та здійснювати постійний контроль за їх роботою;
- закріпити за розрахунково-аналітичними групами пости радіаційного і хімічного спостереження та диспетчерські служби, які створені у відповідних міських, селищних, сільських територіальних громадах;
- надати відділу оборонної роботи та цивільного захисту, охорони праці Житомирської райдержадміністрації, до 18.06.2022 року, інформацію про виконання вище зазначених заходів та копії організаційних документів;
- надавати Житомирському районному управлінню ГУ ДСНС України у Житомирській області щороку, до 15 листопада, інформацію про наявність та готовність до дій за призначенням розрахунково-аналітичної групи, постів радіаційного і хімічного спостереження, диспетчерських служб, згідно форм, встановлених Примірним табелем термінових та строкових донесень з питань цивільного захисту затвердженого наказом ДСНС України від 11.10.2014 № 578.

7. Рекомендувати Житомирському районному управлінню ГУ ДСНС України в Житомирській області спільно з органами місцевого самоврядування вжити заходів щодо:

утворення на всіх об'єктах підвищеної небезпеки, які виробляють, використовують, транспортують, переробляють або зберігають радіоактивні та небезпечні хімічні речовини (в разі їх наявності на відповідній території) диспетчерські служби та здійснювати постійний контроль (державний нагляд) за їх діяльністю, станом їх готовності до реагування на аварії і надзвичайні ситуації;

створення постів радіаційного і хімічного спостереження та здійснювати постійний контроль за їх готовністю до роботи;

створення розрахунково-аналітичних груп та здійснювати постійний контроль за їх готовністю до роботи;

надання відділу оборонної роботи та цивільного захисту, охорони праці Житомирської райдержадміністрації щороку, до 25 листопада, інформацію про наявність та готовність до дій за призначенням розрахунково-аналітичних груп, постів радіаційного і хімічного спостереження, диспетчерських служб на території Житомирського району, згідно форми 3/5/рхз Примірного табеля термінових та строкових донесень з питань цивільного захисту, затвердженого наказом ДСНС України від 11.10.2014 № 578.

8. Рекомендувати 1 державному пожежно-рятувальному загону ГУ ДСНС України у Житомирській області:

розгорнути на базі підпорядкованих підрозділів пости радіаційного та хімічного спостереження та забезпечити їх належне функціонування, відповідно до наказу ДСНС України від 24.03.2022 року № 72 «Про розгортання постів радіаційного та хімічного спостереження»;

про виконання вище зазначених заходів надати інформацію відділу оборонної роботи та цивільного захисту, охорони праці Житомирської райдержадміністрації до 18.06.2022 року.

9. Відділ оборонної роботи та цивільного захисту, охорони праці Житомирської райдержадміністрації:

вжити заходів щодо організації належного функціонування розрахунково-аналітичних груп, постів радіаційного і хімічного спостереження, диспетчерських служб на території Житомирського району;

забезпечити належне опрацювання звітів про наявність та готовність до дій за призначенням розрахунково-аналітичних груп, постів радіаційного і хімічного спостереження, диспетчерських служб на території Житомирського району;

щороку, до 01 грудня, надавати Департаменту з питань цивільного захисту населення та оборонної роботи Житомирської облдержадміністрації інформацію про наявність та готовність до дій за призначенням розрахунково-аналітичних груп, постів радіаційного і хімічного спостереження, диспетчерських служб на території району.

10. Контроль за виконанням цього розпорядження покласти на першого заступника голови Житомирської районної державної адміністрації В'ячеслава АВРАМЕНКА.

Начальник

Олександр ХОМИЧ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Розпорядження начальника
Житомирської районної
військової адміністрації
від 14.05.2012 № 63

Склад районної розрахунково-аналітичної групи
Житомирської районної ланки територіальної підсистеми
єдиної державної системи цивільного захисту Житомирської області

№ з/п	Прізвище, ім'я, по-батькові	Посада за місцем роботи	Посада в складі районної РАГ	№ телефону
1	Янович Олександр Олексійович	Головний спеціаліст відділу оборонної роботи та цивільного захисту, охорони праці райдержадміністрації	Начальник РАГ	067-141-05-03
2	Прутенко Сергій Вікторович	Головний фахівець відділу цивільного захисту Житомирського РУ ГУ ДСНС України в Житомирській області	Заступник начальника РАГ	098-220-12-40
3	Фарб Іван Мойсейович	Головний спеціаліст відділу бухгалтерсько-господарського забезпечення апарату райдержадміністрації	Спеціаліст РАГ	066-005-62-03
4	Машковський Сергій Михайлович	Головний спеціаліст відділу ведення Державного реєстру виборців апарату райдержадміністрації	Спеціаліст РАГ	097-987-19-40
5	Зембицька Лариса Василівна	Начальник відділу державного нагляду за дотриманням санітарного законодавства Житомирського управління ГУ Держпродспоживслужби в Житомирській області (за згодою)	Спеціаліст РАГ	098-531-10-08
6	Чабан Іван Михайлович	Лікар з радіаційної гігієни ДУ "Житомирський обласний лабораторний центр МОЗ України" (за згодою)	Спеціаліст РАГ	096-514-90-89

Начальник відділу оборонної роботи
та цивільного захисту, охорони праці
райдержадміністрації

Олександр БОЛОБАН

Додаток до Положення про
районну розрахунково-аналітичну
групу Житомирської районної
ланки ТП ЄДС ЦЗ Житомирської
області

ПЕРЕЛІК

засобів та обладнання, необхідних
для роботи розрахунково-аналітичної групи

1. Канцелярське приладдя на кожного члена РАГ (простий олівець, кулькова ручка, лінійка, гумка, скоби, папка для паперів, робочий зошит та інше).
2. Папір (формат А4) – 1 пачка.
3. Калькулятор – 2 шт.
4. Карта топографічна (району та області) – 10 шт.
5. Методичні матеріали з оцінки радіаційного та хімічного забруднення.
6. Ноутбук – 1 шт.
7. Програмне забезпечення розрахунку радіаційного та хімічного забруднення.
8. Засоби індивідуального захисту органів дихання (по 1 протигазу на кожного члена РАГ).

Начальник відділу оборонної роботи
та цивільного захисту, охорони
праці райдержадміністрації

Олександр БОЛОБАН

ЗАТВЕРДЖЕНО

Розпорядження начальника
Житомирської районної
військової адміністрації
від 11.05.2021 № 63

ПОЛОЖЕННЯ

про районну розрахунково-аналітичну групу Житомирської районної ланки
територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту
Житомирської області

I. Загальні положення

1.1. Районна розрахунково-аналітична група (далі – районна РАГ) створюється відповідно до абзацу восьмого підпункту 3 пункту 24 Положення про єдину державну систему цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09.01.2014 № 11, пункту 2 Порядку утворення, завдань та функцій формувань цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09.10.2013 № 787, пункту 1 розділу V Методики спостережень щодо оцінки радіаційної та хімічної обстановки, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 27.11.2019 № 986, розпорядження голови Житомирської обласної державної адміністрації від 27.10.2021 № 604 „Про внесення змін до розпорядження голови облдержадміністрації від 20.04.2021 № 262 Про організацію радіаційного та хімічного спостереження”.

Це формування цивільного захисту, що здійснює збирання, опрацювання, аналіз і збереження інформації про радіаційну та хімічну обстановку для органів управління Житомирської районної ланки територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту Житомирської області (далі — ЖРЛ ТП ЄДС ЦЗ) у режимах підвищеної готовності, надзвичайної ситуації, в особливий період та в умовах збройної агресії і воєнного стану.

1.2. У своїй діяльності районна РАГ керується законодавчими та нормативно-правовими актами у сфері цивільного захисту, розпорядженнями голів обласної та районної державної (військової) адміністрації та цим Положенням.

II. Основні завдання районної розрахунково-аналітичної групи та функціональні обов'язки спеціалістів.

2.1. Основними завданнями районної РАГ є:

- прогнозування можливої радіаційної і хімічної обстановки при аваріях на радіаційно та хімічно небезпечних об'єктах;
- визначення можливих втрат населення при радіаційних та хімічних аваріях;
- отримання даних про метеорологічну обстановку від Житомирського обласного центру з гідрометеорології;

- збір, опрацювання та аналіз інформації про стан радіаційного і хімічного забруднення навколишнього середовища, що надходить від міських, селищних та сільських РАГ (у разі їх створення), постів радіаційного і хімічного спостереження (далі – ПРХС) та диспетчерських служб (далі – ДС) у режимах підвищеної готовності, надзвичайної ситуації, в особливий період та в умовах збройної агресії і воєнного стану;

- оцінка радіаційної і хімічної обстановки та підготовка пропозицій щодо захисту населення при загрозі та виникненні надзвичайної ситуації, пов'язаної з викидом (виливом) у довкілля небезпечних хімічних та радіоактивних речовин, а також застосування агресором радіаційної та хімічної зброї;

- ведення карти прогнозованої та фактичної радіаційної і хімічної обстановки;

- підготовка донесень та ведення звітних документів про фактичну радіаційну і хімічну обстановку.

2.2. Районна РАГ підпорядковується Відділу оборонної роботи та цивільного захисту, охорони праці райдержадміністрації та взаємодіє з організаціями та закладами державної системи моніторингу, зокрема з Житомирським районним управлінням Головного управління ДСНС України у Житомирській області, Житомирським управлінням Головного управління Держпродспоживслужби в Житомирській області, ДУ "Житомирський обласний лабораторний центр МОЗ України", Житомирським обласним центром з гідрометеорології та лабораторіями.

2.3. До складу районної розрахунково-аналітичної групи входять:

- начальник групи (представник Відділу оборонної роботи та цивільного захисту, охорони праці Житомирської районної державної адміністрації);

- заступник начальника групи (представник Житомирського районного управління Головного управління ДСНС України у Житомирській області);

- спеціалісти з оцінки хімічної обстановки (представник Житомирського управління Головного управління Держпродспоживслужби в Житомирській області, представник структурного підрозділу Житомирської районної державної адміністрації, який має здібності до математичних розрахунків (освіта вчителя математики, фізики і т.п.);

- спеціалісти з оцінки радіаційної обстановки (представник ДУ "Житомирський обласний лабораторний центр МОЗ України", представник структурного підрозділу Житомирської районної державної адміністрації, який має здібності до математичних розрахунків (освіта вчителя математики, фізики і т.п.).

2.4. Функціональні обов'язки спеціалістів районної розрахунково-аналітичної групи:

2.4.1. Начальник групи здійснює керівництво роботою групи, в установлені терміни подає начальнику Відділу оборонної роботи та цивільно-

го захисту, охорони праці Житомирської районної державної адміністрації узагальнені дані щодо радіаційної і хімічної обстановки та пропозиції щодо захисту населення в зонах радіаційного та хімічного забруднення.

2.4.2. Заступник начальника групи:

- відповідає за своєчасну доповідь про радіаційну і хімічну обстановку;
- визначає режим радіаційного захисту населення;
- визначає можливі варіанти та характер застосування зброї масового знищення, ступінь захисту населення, можливі дози опромінення;
- допомагає у вирішенні завдань, аналізує і узагальнює одержані результати;
- контролює ведення карти радіаційної і хімічної обстановки.

2.4.3. Спеціаліст з оцінки хімічної обстановки:

- здійснює довгострокове, аварійне прогнозування можливої хімічної обстановки та визначає можливі втрати населення при хімічних аваріях;
- отримує дані про метеорологічну обстановку від Житомирського обласного центру з гідрометеорології;
- вивчає топографічні особливості місцевості;
- розраховує середню щільність населення;
- збирає та узагальнює інформацію про фактичну хімічну обстановку від міських, селищних та сільських РАГ, ДС та ПРХС;
- здійснює оцінку хімічної обстановки;
- розробляє пропозиції щодо захисту населення у зоні хімічного забруднення та доповідає їх керівнику РАГ;
- веде карту прогнозованої та фактичної хімічної обстановки;
- готує донесення та веде звітні документи про хімічну обстановку.

2.4.4. Спеціаліст з оцінки радіаційної обстановки:

- за даними прогнозу радіаційної обстановки при аварії на АЕС визначає кількість населення, яке потрапляє у зону радіаційного забруднення;
- збирає та узагальнює інформацію про фактичну радіаційну обстановку від міських, селищних та сільських РАГ, ДС та ПРХС;
- здійснює оцінку радіаційної обстановки;
- розробляє пропозиції щодо захисту населення у зоні радіаційного забруднення та доповідає їх керівнику РАГ;
- веде карту прогнозованої та фактичної радіаційної обстановки;
- готує донесення та веде звітні документи про радіаційну обстановку.

III. Порядок роботи районної розрахунково-аналітичної групи

3.1. У повсякденному режимі функціонування ЖРЛ ТП ЄДС ЦЗ Житомирської області із спеціалістами районної РАГ проводяться заняття з виконання завдань в умовах надзвичайної ситуації. Безпосередньо за підготовку районної РАГ до дій за призначенням відповідає Відділ оборонної роботи та

цивільного захисту, охорони праці Житомирської районної державної адміністрації.

Районна РАГ завчасно забезпечується відповідними методиками прогнозування радіаційної і хімічної обстановки, картою з нанесеною прогнозованою радіаційною та хімічною обстановкою, робочою картою для нанесення фактичної обстановки, формами звітних документів, іншим майном, згідно додатку.

3.2. При переведенні ЖРЛ ТП ЄДС ЦЗ Житомирської області у режим підвищеної готовності або при загрозі виникнення надзвичайної ситуації, пов'язаної з викидом (виливом) у довкілля небезпечних хімічних та радіоактивних речовин, спеціалісти районної РАГ прибувають в малу залу адміністративної будівлі Житомирської районної ради Житомирської області та здійснюють такі заходи:

- уточнюють порядок передачі інформації про радіаційну та хімічну обстановку від міських, селищних та сільських РАГ, ДС та ПРХС;
- вивчають топографічні особливості місцевості;
- отримують дані про метеорологічну обстановку від Житомирського обласного центру з гідрометеорології (напрямок та швидкість вітру, температура повітря, хмарність, ступінь вертикальної стійкості повітря);
- здійснюють прогнозування та оцінку можливої радіаційної і хімічної обстановки;
- розраховують середню щільність населення;
- готують пропозиції щодо захисту населення при загрозі виникнення надзвичайної ситуації, пов'язаної з викидом (виливом) у довкілля небезпечних хімічних та радіоактивних речовин;
- наносять прогнозовану радіаційну та хімічну обстановку на карту;
- подають прогноз радіаційної та хімічної обстановки і пропозиції щодо захисту населення начальнику Відділу оборонної роботи та цивільного захисту, охорони праці Житомирської районної державної адміністрації.

У подальшому начальник групи організовує цілодобове чергування членів групи.

3.3. При переведенні ЖРЛ ТП ЄДС ЦЗ Житомирської області у режим надзвичайної ситуації або при виникненні надзвичайних ситуацій, пов'язаних із викидом (виливом) у довкілля небезпечних хімічних та радіоактивних речовин, районна РАГ здійснює такі заходи:

- отримує дані про метеорологічну обстановку від Житомирського обласного центру з гідрометеорології;
- збирає та узагальнює інформацію про фактичну радіаційну обстановку (потужність експозиційної (еквівалентної) дози іонізуючого випромінювання, час та місце її вимірювання) та хімічну обстановку (назва та концентрація небезпечної хімічної речовини, час та місце її вимірювання) від міських, селищних та сільських РАГ, ДС та ПРХС;
- здійснює оцінку радіаційної і хімічної обстановки;
-

- наносить на карту інформацію про фактичну радіаційну та хімічну обстановку (місце та час виникнення аварії, зони радіаційного та хімічного забруднення);

- готує пропозиції щодо захисту населення;
- узагальнює інформацію про фактичну радіаційну та хімічну обстановку;

- подає узагальнену інформацію про радіаційну та хімічну обстановку та пропозиції щодо захисту населення начальнику Відділу оборонної роботи та цивільного захисту, охорони праці Житомирської районної державної адміністрації, голові Житомирської районної державної адміністрації - керівнику ЖРЛ ТП ЄДС ЦЗ Житомирської області.

3.4. Районна РАГ здійснює прогнозування хімічної обстановки з використанням Методики прогнозування наслідків виліву (викиду) небезпечних хімічних речовин під час аварій на хімічно небезпечних об'єктах і транспорті, яка затверджена наказом МВС України від 29.11.2019 № 1000, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України від 14.05.2020 за № 440/34723.

При загрозі та виникненні радіаційної аварії на АЕС, застосуванням агресором тактичних ядерних боєприпасів розрахунково-аналітична група використовує тільки прогноз можливої радіаційної обстановки, який розробляється адміністрацією АЕС, підрозділами радіаційного і хімічного захисту Збройних сил України та надається у встановленому порядку до обласної державної адміністрації, Головного управління ДСНС України у Житомирській області та Житомирської районної (військової) державної адміністрації.

3.5. Під час оцінки хімічної обстановки визначаються наслідки хімічного забруднення та аналізується вплив цих наслідків на населення.

Наслідки хімічного забруднення залежать від масштабу, ступеня безпеки та тривалості хімічного забруднення.

Масштаб хімічного забруднення визначається радіусом і площею району аварії, глибиною та площею поширення первинної і вторинної хмари небезпечних хімічних речовин.

Ступінь безпеки хімічного забруднення визначається за прогнозованою кількістю уражених, що опинилися в зоні хімічного забруднення.

Тривалість хімічного забруднення характеризується тривалістю дії НХР, що вражає та залежить від часу її випаровування з площі виліву та визначення часу підходу хмари НХР до об'єкта.

Під час проведення аналізу впливу наслідків хімічного забруднення на населення враховується кількість уражених людей та кількість будинків, майна і техніки, забруднених НХР.

3.6. Під час оцінювання радіаційної обстановки визначаються наслідки радіаційного забруднення та аналізується вплив цих наслідків на населення.

Наслідки радіаційного забруднення залежать від масштабу радіаційного забруднення та потужності експозиційної (еквівалентної) дози іонізуючого випромінювання.

Масштаб радіоактивного забруднення характеризується довжиною, шириною та площею зони радіоактивного забруднення.

Під час проведення аналізу впливу наслідків радіоактивного забруднення на населення визначається кількість людей, які отримали дози опромінення, та кількість будинків, майна і техніки, забруднених радіоактивними речовинами.

3.7. До пропозицій щодо захисту населення в зонах радіаційного та хімічного забруднення входять:

- висновки з оцінки радіаційної та хімічної обстановки (масштаби забруднення, кількість уражених людей, кількість будинків, майна і техніки, забруднених радіоактивними та небезпечними хімічними речовинами);
- засоби індивідуального захисту для населення;
- режими радіаційного захисту населення;
- найбільш оптимальні маршрути евакуації населення;
- сили та засоби для проведення санітарної обробки людей та район її проведення;
- сили та засоби для проведення спеціальної обробки техніки, майна та одягу, район її проведення.

3.8. До звітних документів районної РАГ належать:

- повідомлення про радіоактивне та хімічне забруднення (згідно з додатком 1 до Методики спостережень щодо оцінки радіаційної та хімічної обстановки, яка затверджена наказом Міністерства внутрішніх справ України від 27.11.2019 № 986, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України від 24.01.2020 за № 83/34366);
- журнал радіаційного та хімічного спостереження (згідно з додатком 2 Методики спостережень щодо оцінки радіаційної та хімічної обстановки, яка затверджена наказом Міністерства внутрішніх справ України від 27.11.2019 № 986, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України від 24.01.2020 за № 83/34366);
- карта радіаційної та хімічної обстановки.

Начальник відділу оборонної роботи
та цивільного захисту, охорони
праці райдержадміністрації

Олександр БОЛОБАН

ЗАТВЕРДЖЕНО

Розпорядження начальника
Житомирської районної
військової адміністрації

від 11.05.2022 № 63

ПОЛОЖЕННЯ

про пост радіаційного та хімічного спостереження

1. Загальні положення

1.1. Положення про пост радіаційного та хімічного спостереження розроблено згідно з вимогами Кодексу цивільного захисту України, Положенням про єдину державну систему запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09.01.2014 № 11, пункту 2 Порядку утворення, завдання та функції формувань цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09.10.2013 № 787 (надалі – Порядок), наказу Міністра внутрішніх справ України від 27.11.2019 № 986 “Про затвердження Методики спостережень щодо оцінки радіаційної та хімічної обстановки”, наказу Міністра з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи від 11.08.2010 № 649 “Про затвердження Методичних рекомендацій щодо організації роботи поста радіаційного і хімічного спостереження”.

1.2. Пост радіаційного та хімічного спостереження (надалі – ПРХС) – формування цивільного захисту, яке здійснює періодичне або постійне радіаційне та хімічне спостереження відповідно до встановлених завдань.

1.3. Пости радіаційного та хімічного спостереження утворюються відповідно до рішення ради територіальної громади та наказів керівників підприємств, установ і організацій у порядку, визначеному законодавством України.

1.4. До складу ПРХС входять: начальник поста, 1-3 спостерігачі за радіаційною та хімічною обстановкою.

1.5. У своїй діяльності ПРХС керується законодавчими та нормативно-правовими актами у сфері цивільного захисту та цим Положенням.

1.6. Забезпечення ПРХС приладами радіаційної та хімічної розвідки, засобами індивідуального захисту та засобами зв'язку здійснюється за рахунок підприємств, установ та організацій (надалі – суб'єкти), на базі яких вони створені.

Для виконання окремих завдань ПРХС за рахунок суб'єкта, можуть оснащуватися автомобілями, у тому числі спеціально обладнаними.

Підготовку особового складу постів радіаційного та хімічного спостереження здійснюють фахівці навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Житомирської області.

1.7. Для ведення радіаційного та хімічного спостереження рекомендується таке оснащення поста:

- прилад радіаційної розвідки – 1 комплект;
- прилад хімічної розвідки – 1 комплект;
- засоби зв'язку та оповіщення;
- засоби індивідуального захисту (фільтрувальний протигаз з протигазовими коробками для захисту від небезпечних хімічних речовин, респіратор протипиловий, захисний костюм).

2. Основні завдання ПРХС

2.1. Основними завданнями ПРХС є:

- своєчасне виявлення радіоактивного та хімічного забруднення територій у межах зони відповідальності поста;
- подання сигналів “радіаційна небезпека”, “хімічна тривога”; інформування керівника об'єкта та розрахунково-аналітичної групи про радіоактивне та хімічне забруднення територій у зоні відповідальності поста;
- контроль за зміною потужності дози іонізуючого випромінювання та концентрацією небезпечних хімічних речовин у межах зони відповідальності;
- відбір проб ґрунту, води, забруднених радіоактивними та небезпечними хімічними речовинами, та відправка їх у лабораторію.

2.2. Особовий склад ПРХС безпосередньо підпорядковується керівнику об'єкта, на якому він створений, і взаємодіє з організаціями та закладами державної системи моніторингу, підрозділами гідрометеорологічної служби та лабораторіями.

3. Функціональні обов'язки посадових осіб, які входять до складу ПРХС

3.1. Начальник ПРХС.

Начальник ПРХС підпорядковується керівнику об'єкта та зобов'язаний:

- знати завдання, оснащення та можливості поста;
- уточнити з керівником об'єкта межу зони відповідальності поста, періодичність радіаційного та хімічного спостереження, порядок оповіщення та зв'язку;
- перевірити справність приладів радіаційної, хімічної розвідки та дозиметричного контролю, засобів зв'язку та оповіщення;
- довести до спостерігачів межу зони відповідальності поста, завдання щодо здійснення радіаційного та хімічного спостереження та порядку оповіщення та зв'язку;
- організувати чергування спостерігачів на посту;
- при необхідності організувати інженерне обладнання поста;
- доповісти керівнику об'єкта про початок спостереження;
- при виявленні радіоактивного або хімічного забруднення доповісти керівнику об'єкта, поінформувати розрахунково-аналітичну групу та організувати подальше спостереження;
- організувати забезпечення джерелами живлення;

- організувати проведення спеціальної обробки приладів радіаційної і хімічної розвідки, засобів зв'язку та засобів індивідуального захисту, а також санітарної обробки особового складу поста.

3.2. Черговий спостерігач.

Черговий спостерігач підпорядковується начальнику ПРХС та зобов'язаний:

- перевірити справність та комплектність засобів індивідуального захисту, приладів радіаційної, хімічної розвідки і дозиметричного контролю, засобів зв'язку та оповіщення;
- перевести засоби індивідуального захисту у стан "напоготові";
- на початку чергування та у встановлені терміни визначити напрямок та швидкість вітру, температуру повітря, зробити запис у журналі;
- у встановлені терміни за допомогою приладів радіаційної та хімічної розвідки здійснювати радіаційне та хімічне спостереження;
- при виявленні радіоактивного забруднення перевести засоби захисту у стан готовності, подати сигнал "радіаційна небезпека", доповісти начальнику поста;
- при виявленні хімічного забруднення подати сигнал "хімічна тривога", перевести засоби захисту у стан готовності, доповісти начальнику поста;
- після виявлення радіоактивного або хімічного забруднення, а також при різких змінах метеорологічних умов здійснити позачергові метеорологічні спостереження;
- за вказівкою начальника поста взяти проби ґрунту, води, забруднених радіоактивними або небезпечними хімічними речовинами, для відправки на дослідження у радіометричну (хімічну) лабораторію;
- вести записи у журналі радіаційного і хімічного спостереження (наказ МВС України від 27.11.2019 № 986-2019).

4. Порядок роботи ПРХС

4.1. У повсякденному режимі функціонування Житомирської районної ланки територіальної підсистеми Єдиної державної системи цивільного захисту Житомирської області (надалі – ЖРЛ ТПС ЄДС ЦЗ) зі спеціалістами ПРХС проводяться заняття з підготовки до виконання завдань в умовах надзвичайної ситуації. Безпосередньо за підготовку ПРХС до дій за призначенням відповідає керівник об'єкта, на базі якого створено пост.

4.2. При переведенні ЖРЛ ТПС ЄДС ЦЗ Житомирської області у режимах підвищеної готовності, надзвичайної ситуації, в особливий період та в умовах воєнного стану, відповідно до рішення керівника об'єкта особовий склад ПРХС прибуває на місце розгортання поста, перевіряє справність та комплектність приладів радіаційної та хімічної розвідки, у встановлені терміни здійснює метеорологічне, радіаційне та хімічне спостереження.

4.3. У разі реєстрації потужності еквівалентної дози 0,05 мР/год (0,5 мкЗв/год) і вище, появи аномальних явищ (кольорові хмари або підозрілих крапель на ґрунті, рослинах, поверхнях будівель) черговий спостерігач негайно інформує телефоном керівника об'єкта, оперативного чергового територіального органу ДСНС і начальника розрахунково-аналітичної групи.

4.4. Після інформування черговий спостерігач за допомогою приладів радіаційної та хімічної розвідки та через відбір проб уточнює потужність дози на місцевості, тип та концентрацію небезпечної хімічної речовини у повітрі, здійснює відбір проб забрудненого ґрунту для дослідження у лабораторії, уточнює метеорологічні дані і протягом однієї години надсилає черговому ДСНС письмове повідомлення про радіоактивне та хімічне забруднення (наказ МВС України від 27.11.2019 № 986-2019).

4.5. Отримані дані про стан радіаційної і хімічної обстановки черговий спостерігач поста заносить у журнал радіаційного і хімічного спостереження (наказ МВС України від 27.11.2019 № 986-2019).

4.6. До звітних документів ПРХС належать:

- журнал радіаційного та хімічного спостереження (наказ МВС України від 27.11.2019 № 986-2019);

- копії повідомлень про факт забруднення довкілля небезпечними хімічними та радіоактивними речовинами від ПРХС і ДС (наказ МВС України від 27.11.2019 № 986-2019).

Начальник відділу оборонної роботи
та цивільного захисту, охорони праці
райдержадміністрації

Олександр БОЛОБАН

ЗАТВЕРДЖЕНО

Розпорядження начальника
Житомирської районної
військової адміністрації

від 11.05-2022 № 63

**Положення
про введення режимів радіаційного захисту та
рекомендації щодо поведінки населення, яке проживає на території
Житомирського району при радіаційних аваріях**

Загальне положення

Дане Положення про введення режимів радіаційного захисту та рекомендації щодо поведінки населення, яке проживає на території Житомирського району при радіаційних аваріях (далі Положення) розроблене відповідно до вимог НРБУ-97р введених постановою Головного державного санітарного лікаря України від 01.12.97 № 62.

Основна мета:

Охорона здоров'я людини від можливої шкоди, що пов'язана з опроміненням від джерел іонізуючого випромінювання;

Безпечної експлуатації джерел іонізуючого випромінювання; охорони навколишнього середовища.

Нормами радіаційної безпеки встановлені категорії осіб які зазнають опромінення:

Категорія А - особи, які постійно чи тимчасово працюють безпосередньо з джерелами іонізуючих випромінювань.

Категорія Б - особи, які безпосередньо не зайняті роботою з джерелами іонізуючих випромінювань, але у зв'язку з розташуванням робочих місць в приміщеннях та промислових майданчиках об'єктів з радіаційно-ядерними технологіями можуть отримувати додаткове опромінення.

Категорія В - все населення.

Ліміти ефективної дози опромінення ($\text{мЗв} \cdot \text{рік}^{-1}$):

Категорія А - 20

Категорія Б - 2

Категорія В - 1

Всі радіаційні аварії поділяються на дві групи:

аварії, які не супроводжуються радіоактивними забрудненнями виробничих приміщень, території об'єкту та навколишнього середовища;

аварії, внаслідок яких відбувається радіоактивне забруднення середовища і населення.

Контрзаходи в умовах радіаційної аварії чи застосування засобів ядерного враження.

При виникненні комунальної радіаційної аварії мають бути одночасно здійснені заходи спрямовані на:

зведення до мінімуму кількості осіб з населенням, які зазнають аварійного опромінення;

запобігання чи зниження індивідуальних і колективних доз опромінення населення;

запобігання чи зниження рівнів радіоактивного забруднення продуктів харчування, питної води, сільськогосподарської сировини і сільгоспугідь, об'єктів довкілля, а також будівель і споруд.

Термінові і невідкладні контрзаходи:

укриття населення;

обмеження у режимі поведінки (обмеження часу перебування на відкритому повітрі);

евакуація;

фармакологічна профілактика опромінення щитовидної залози радіоактивними ізотопами йоду з допомогою препаратів стабільного йоду;

тимчасова заборона вживання окремих продуктів харчування місцевого виробництва і використання води з місцевих джерел.

заходи пилоподавлення;

часте миття доріг з твердим покриттям;

запобігання пиління узбіччя доріг автотранспорту та спеціальне обмеження для автотранспорту щодо з'їзду на узбіччя;

спеціальний режим роботи шкіл, дитячих садків, ясел (збільшення часу перебування в приміщенні);

зміна режиму роботи лікувально-оздоровчих закладів;

переведення великої рогатої худоби з пасовищного на стійлове утримання;

обмеження лісокористування, заборона полювання та рибної ловлі у місцевих водоймах;

укриття населення в будинках, захисних спорудах;

тимчасове відселення;

переселення (на постійне місце проживання);

дезактивація території.

Дози для прийняття рішення на проведення невідкладних контрзаходів

контрзахід	Відвернута доза за перші 2 тижня після аварії					
	Межі виправданості			Рівні безумовної виправданості		
	мЗв	мГр		мЗв	мГр	
	На все тіло	На щитовидну залозу	На шкіру	На все тіло	На щитовидну залозу	На шкіру
Укриття	5	50	100	50	300	500
Евакуація	50	300	500	500	1000	3000

Йодна профілактика Діти		50			200	
Дорослі		200			500	
Обмеження перебування на відкритому повітрі діти						
	1	20	50	10	100	300
дорослі	2	100	200	20	300	1000

Прогнозна доза для прийняття рішення про переселення

Критерії для прийняття рішення	Нижні межі виправдонності	Безумовно виправдані рівні
Доза , відвернута за період переселення, Зв	0,2	1
Доза , відвернута за перші 12 місяців після аварії, Зв	0,05	0,5
Щільність радіоактивного забруднення територій довго живучими радіонуклідами, кБк-м ^{137}Cs	400	4000
Sr	80	400
Потужність дози гамма-випромінювання в повітрі на відкритій радіоактивно забрудненій місцевості. нГр-сек^{-1} мононуклідне забруднення ^{137}Cs	0,3	3
Забруднення свіжою осколочною сумішшю (на 150 день після аварійних випадків)	5	50

Прогнозна доза для прийняття рішення про тимчасове відселення

Критерії для прийняття рішення	Найнижчі межі виправданості	Безумовно виправдані рівні
Сумарна відвернута доза за період тимчасового відселення, Зв	0,1	1
Середньомісячна доза на протязі періоду тимчасового відселення, мЗв·місяць	5	30
Потужність дози гамма-випромінювання в повітрі на відкритій радіоактивно забрудненій місцевості, $\text{нГр} \cdot \text{сек}^{-1}$	3	30

Величини та одиниці , що використовуються:

Грей (Гр) - одиниця поглиненої дози іонізуючого випромінювання, позасистемна одиниця - рад, $1\text{Гр} = 100\text{ рад}$.

Зіверт (Зв) - одиниця еквівалентної та ефективної дози . Позасистемна одиниця - бер. $1\text{Зв} = 100\text{ бер}$.

Режими захисту населення

Режим 1

Відвернута розрахункова доза за перші 2 тижня - 0,2 Бер (2мЗв) для дорослих - 0,2Бер (2мЗв), дітей - 0,1 Бер(1мЗв).

На щитовидну залозу: дорослим — 10 Бер (100 мЗв), дітям - 2Бер (20 мЗв).
 $R_y \geq 0,6$ мР/год.

Обмежене перебування на відкритому повітрі

Герметизація житлових приміщень, учбових закладів лікарень інших приміщень перебування людей, підготовка захисних споруд до укриття людей.

Підготовка та застосування всіх засобів захисту органів дихання (респіраторів, протигазів, марлевих пов'язок).

Режим 2

Відвернута розрахункова доза на все тіло - 0,5Бер(5мЗв), на щитовидну залозу 5 Бер (50 мЗв), $R_y \geq 1,5$ м Р/год.

Виконання заходів режиму 1. Крім того:

Проведення йодної профілактики всьому населенню: дорослим-0,125 гр., дітям старше 2-х років - 0,064 гр.

Радіологічний контроль питної води і молока.

Герметизація колодязів в населених пунктах.

Переведення худоби та птиці на стійловий режим утримання у закритих приміщеннях.

Упакування продуктів харчування, документів у поліетиленові мішки (пакети).

Обов'язкове застосування засобів Індивідуального захисту органів дихання на відкритому повітрі.

Проведення радіологічної розвідки.

Режим 3

Відвернута розрахункова доза - 5 Бер (50мЗв) на щитовидну залозу 30 Бер (300мЗв), $R_y > 15$ мР/год.

Виконання заходів режиму 2. Крім того:

Пересування населення в населених пунктах тільки у закритих та захищених від радіоактивного забруднення транспортних засобах.

Евакуація населення в безпечні місця, визначені радіологічною розвідкою.

Організація роботи штабів ЦЗ в населених пунктах по ліквідації наслідків аварії.

Організація заходів по пилоподавленню територій населених пунктів, періодичному поливу дорожнього полотна з твердим покриттям і обочини.

Організація тимчасових санітарних шлюзів па вході у житлові та інші приміщення.

Обмеження у застосуванні до харчування продуктів місцевого виробництва.

Режим 4

Відвернута розрахункова доза на все тіло - 50 Бер(500мЗв), на щитовидну залозу 200 Бер(2000мЗв), $R_y \geq 149$ мР/год.

Виконання заходів режиму 3. Крім того:

Заборона водопровідним підприємствам використання води з відкритих джерел. Термінова евакуація всього населення з мінімальною кількістю необхідних речей, продуктів харчування і документів.

Штаби ЦЗ по ліквідації наслідків аварій займають безпечні місця, захисні пункти управління і розгортають діяльність аварійних бригад.

Персонал аварійних бригад виконують роботи тільки в засобах захисту, проводиться доз контроль особового складу.

Організація постів радіаційного контролю і індивідуального дозиметричного контролю.

Розгортання пунктів санітарної обробки людей, знезараження одягу, видачі засобів індивідуального захисту органів дихання, пунктів дегазації транспортних засобів.

Встановлення знаків заборони в'їзду транспортних засобів на обочинах доріг.

Заборона полювання і вилову риби в місцевих водоймах до спеціального дозволу.

Обов'язкове застосування засобів індивідуального дозиметричного контролю всіма учасниками ліквідації наслідків аварії.

Організація харчування аварійних бригад продуктами з незабруднених територій.

Розробка довгострокової програми і контрмір по переселенню і тимчасовому відселенню населення і ліквідації наслідків аварії у відповідності з вимогами НРБУ - 97.

Начальник відділу оборонної роботи
та цивільного захисту, охорони
праці райдержадміністрації

Олександр БОЛОБАН

Начальник Житомирської
районної військової адміністрації

Олександр ХОМИЧ